

ROLNIK

Bezpłatny dodatek — wychodzi co tydzień.

Rok 3

CHOJNICE, dnia 7-go października 1926 r.

Nr. 40

Przechowywanie ziemniaków.

Niewielkie ilości ziemniaków przeznaczane na bieżące potrzeby gospodarskie, lub do prądkiej rozprzedaży, przechować można w stodole lub pod szopa, po nakryciu ich grubo słomą.

Chcąc ziemniaki przechować w większych ilościach i przez czas dłuższy należy przestrzegać, aby przystąpić do ich kopania we właściwej porze. Zarówno bowiem przedwczesny zbiór, jak i zbyt późny, wpływa w wysokim stopniu ujemnie nie tylko już na ilość, a jakość plonu, ale utrudnia również przechowanie.

W każdym razie z dwojga złego mniejszem będzie opóźnienie się nieco z kopaniem. Przetrzymanie ziemniaków w ziemi byłoby nawet wskazane celem uzyskania lepszej jakości i większej odporności na choroby, ale jeśli okres ten przeciąga się za dugo, zachodzi obawa skiełkowanie, gnicia lub zamaraniecia. Dlatego w praktyce należy przystąpić do kopania ziemniaków z chwilą, kiedy są dojrzałe, jakkolwiek określenie „dojrzałość” nie jest całkiem odpowiednie w odniesieniu do kłębów ziemniaczanych, gdyż stosować się właściwie winno tylko do owoców i roślin. Ale określenie powyższe powszechnie przyjętym zostało.

Dojrzałość ziemniaków — zależnie od odmiany warunków klimatycznych i przebiegu pogody przypada w czasie od końca lipca do końca października. Rozpoznajemy ją po wienięciu i schnięciu liści i łodyg, oraz po pryschnięciu, nie luszczącej się skórze kłębów które powinny łatwo się odrywać od podziemnych rozlogów, do których są przycożone.

Jednakowoż dla odmian bardzo późnych należy zrobić wyjątek i nie zwlekać z kopaniem aż do całkowitego uschnięcia łodyg ze względu na obawę uszkodzenia kłębów przez wczesne przymrozki.

Drugą bardzo ważną okolicznością wpływającą na dobre przechowanie ziemniaków jest to żeby unikać kopania ich podczas deszczu lub składania cey to do piwnicy, czy to do kopca w stanie mokrym, gdyż mokre najłatwiej podlegają zepsuciu, oraz żeby przy kopaniu starannie oddzielać kłęby pokaszone lub o wyglądzie chorobliwym. Przy przechowywaniu ziemniaków przez zimę uwzględnić ponadto należy warunki, które ich chronią nietylko od zepsucia ale i od zmarnięcia. Warunki powyższe uzyskuje się przez zapewnienie ziemniaków odpowiedniej temperatury, właściwego stopnia wilgotności i przewiewności.

W piwnicach ziemniaki przechowują się dobrze, lepiej niż w kopcach, gdyż lepiej zabezpieczone są w nich nie tylko od wilgoci i zimna, ale także od zbytowego nagrzania się.

Dotyczy to jednak tylko piwnic, w których temperatura nie spada poniżej 2° C. i nie podnosi się wyżej 8° C. suchych, obszernych (ziemniaki nie powinny w piwnicach leżeć grubszą warstwą nad 120 do 150 cm) i dających się przewietrzać. W przeciwnym razie ziemniaki dadzą się pewnie przechować w dobre zaopatrzonych kopcach. Kopce podługne są na ten cel odpowiedniejsze od okrągłych, bo przedstawia-

ją większą powierzchnię, przez co odparowanie z nich wody jest szybsze i ułatwione.

Długość kopców może być dowolna, szerokość natomiast nie powinna być większa nad 140 do 180 cm. a wysokość — 75 do 80 cm. Wstawiane w kopce w niektórych jeszcze okolicach tzw. kominki długowe nie tylko nie zabezpieczają ziemniaków od zepsucia, lecz przeciwnie ułatwiają je. Dlatego lepiej ich nie dawać.

Urodzaj w Polsce w bieżącym roku.

Na podstawie sprawozdań korespondentów rolnych, Główny Urząd Statystyczny podaje do wiadomości co następuje:

Miesiąc sierpień miał naogół temperaturę dość jednostajną; pogoda była stosunkowo ciepła, chociaż średnia miesięczna, wahała się w granicach 15,0e do 16,5° wykazywała odchylenie poniżej przeciętnej wieloletniej około 1,5° C. Ilość ciepła, a głównie słońca, w porównaniu z ub. miesiącem, była naogół niedostateczna. Zapas wilgoci, pozostały z poprzedniego okresu, był wszędzie wystarczający, w niektórych województwach przechodząc w nadmiar. Podobnie ilość opadów była zupełnie dostateczna, przyczem mniej ich przypało na Kresy Zachodnie oraz województwa krakowskie i wileńskie, niż na resztę kraju.

Pomimo niezbyt spzyjającej pogody żniwa naogół odbyły się bez większego opóźnienia i poważniejszych strat w sarnie wskutek parostania i wysypywania się.

Wydatność z ha w q (100 kg.) obliczona na podstawie sprawozdań z końca sierpnia przedstawia się w sposób następujący:

pszenica	12,8	jęczmienia	13,0
żyta	10,8	owies	12,6

Wobec tego Główny Urząd Statystyczny w odniesieniu do powtórnych (dokładniejszych od pierwszych) szacowań oblicza całkowity przypuszczalny zbiór w następujących liczbach dla

pszenica	13,678 tys. q.	jęczmienia	16,057 tys. q.
żyto	52,346 tys. q.	owies	38,000 tys. q.

w stosunku do ub. roku, zbiór roku obecn. stanowi:

pszenicy	86,7 proc.	jęczmienia	95,7 proc.
żyta	80,1 proc.	owasa	99,7 proc.

w stosunku do przeciętnych zbiorów za trzyletni okres od 1922/23—1924/25 r. zbiór roku obecnego stanowi:

pszenicy	107,5 proc.	jęczmienia	106,1 proc.
żyta	97,2 proc.	owasa	107,1 proc.

Prognozowane dane powyższe mogą jeszcze ulec zmianie, gdyż ostatecznie dokładne obliczenia zbiorów zostaną dokonane dopiero w czasie młócki w pełnym biegu.

Urodzaj ziemniaków w roku bieżącym jest o wiele mniejszy, gdyż wskutek nadmiernej wilgoci w okresie uprawy w niektórych miejscowościach trzeba było zaniechać sadzenia, a niesprzyjające warunki pogody w okresie lata, wyrwały niemały wpływ na przyszły zbiór. Przepiętny z ha obliczają w chwili obecnej dla całej

Polaki na 104 q (100 kg), wobec tego całkowity zbiór przypuszczalnie wyniesie 247,653 tysięcy q.

Urodzaj buraków cukrowych z ha w chwili obecnej można oznaczyć przeciętnie dla całej Polski z ha 201 q; całkowity zbiór przypuszczalny wyniesie 37,249 tysięcy q.

Zarobki w rolnictwie na Pomorzu.

Taryfa płac za miesiąc wrzesień 1926 r.

Na mocy artykułu 15 kontraktu taryfowego dla rolnictwa w Województwie Pomorskiem na r. 1926/27 Komisja Taryfowa ustaliła na mocy cen żyta za ctr. pojedynczy zł. 17.— za miesiąc wrzesień poniższe zarobki

Ręcznicy	zł. 9.92
Stróża, skotarze, oprzątaarze wartownicy	zł. 11.33
Fornale, pracujący stale końmi	zł. 12.75
Włodarze	zł. 14.17
Owczarze kwalifikowani	zł. 15.58
Rzemieślnicy bez narzędzi	zł. 22.67
" z narzędziami	zł. 22.50

W powiatach gulewskim i tozawskim dla wszystkich kategorii ordynaryjuszy oprócz rzemieślników wzamian obniżonej ordynarji pensje wynoszą o 8 ctr. rocznie więcej tj. miesięcznie 4 zł. 25 gr. W powiecie starogardzkim o 2 ctr. rocznie więcej tj. j. miesięcznie 2 zł. 83 gr.

Dla rzemieślników w powiecie gulewskim i tozawskim wzamian obniżonej ordynarji pensje wynoszą o 2 ctr. rocznie więcej, tj. miesięcznie 2 zł. 83 gr., a w pow. starogardzkim o 1 ctr. rocznie więcej tj. miesięcznie 1 zł. 42 gr.

Zacieknięcy.

Kateg. Ia dziewczęta i chłopcy od 14 — 15 lat według obopólnej umowy.

Kateg. Ib dziewczęta i chłopcy od 15 — 16 lat zł. 0,56.

Kateg. Ila dziewczęta i chłopcy od 16 — 18 lat zł. 0,88.

Kateg. Iib dziewczęta ponad 18 lat zł. 1,19.

Kat. III chłopcy od 18 do 21 lat zł. 1,54.

Kateg. IV. chłopcy ponad 21 lat zdolni do wszelkiej pracy i do kasy zł. 2,38

Chłupnicy.

Chłupnicy zł. 2,17 |

Dziewczęta i chłopcy wolnego robotnika otrzymują zapłatę w gotówce zaciekników ośmiennej kategorii (7 gr. więcej.)

Sezonowcy.

Kateg. I. robotnicy (mężczyźni) po nad 21 lat zdolni do wszelkiej pracy męskiej i do kasy zł. 2,62 |

Kateg. II. od 18 — 21 lat wykonujący wszelką pracę męską oraz dziewczęta ponad 18 lat zł. 1,96 |

Kateg. III. dziewczęta i chłopcy od

16—18	zł. 1,54
-------	----------

Dla służby włościańskiej (gburskiej) za mies. wrzesień.

Parobcy i dziewczęta od 14—16 lat — 2 ctr. żyta miesięcznie: 34,00 zł.

Parobcy i dziewczęta od 16—18 lat — 2 $\frac{1}{4}$ ctr. żyta mies: 38,25 zł.

Dziewczęta ponad lat 20 — 2 ctr. 65 ft. żyta miesięcznie: 45 zł. 05 gr.

robotnicy ponad lat 20 — 2 ctr. 90 ft. żyta mies 49 zł. 80 gr.

Dojarze.

Wynagrodzenie dojarza wynosi według § 3 kontraktu dla szwajcarów ad 1.

Krótkie wiadomości.

Rynek Szczotkarski.

Sytuacja na rynku tym z związku z ożywieniem się w innych dziedzinach przemysłu nieco się poprawiła. Fabryki pracujące dawniej w czasach ogólnego zastoju przez 2—3 dni w tygodniu, lub zamknięte zupełnie, pracują obecnie od 4—5 dni. W Polsce znajdują się trzy większe i kilka mniejszych fabryk, wyrabiających szczotki i pensale. Nasza produkcja pokrywa w zupełności konsumpcję wewnętrzną, zagranicę natomiast narazie nie eksportujemy. Importujemy prawie wyłącznie tylko szczoteczki do zębów; konkurencji przemysł nasz nie obawia się, ponieważ nasze wyroby są gatunkowo lepsze oraz tańsze, a pozaatem egzystuje na szczotki i pensale wysoki cło. Najlepiej idącym artykułem sezonowym są pendzle, używane przez malarzy pokojowych. Dlatego też ta gałąź przemysłu zaleca jest od ruchu budowlanego, który dotychczas jest bardzo mały. Fabryki oja szczotek technicznych jest minimalne ponieważ wyroby zagraniczne są znacznie lepsze i bardziej precyzyjne, wobec czego rynek krajowy zaopatruje się głównie w towar obcy. Ceny szczotek i pendzli w ostatnich trzech miesiącach znacznie nie uległy. Warunki sprzedaży są indywidualne. Stali i solidni odbiorcy otrzymują towar na weksle z terminem od 3 do 4 miesięcy, tani klienci muszą całą należność regulować gotówką, lub otrzymują na drobną część sumy dwumiesięczny kredyt.

Wyniki targu drobiu, królików i gółębi na Targach Wschodnich.

Wszystkie prawie wystawione przez wystawców sztuki drobiu, królików i gółębi zostały rozsprzedane. Pomimo dość licznego obelania targu stwierdzić można, że znacznie większa ilość znalazłaby chętnych nabywców i liczyć trzeba z tego względu że znacznem ilościowo zwiększeniem wystawy w roku przyszłym. Z pośród gółębi zauważyć można było szczególnie silny popyt na gółębie opasowe. Prócz transakcyj w ptactwie i królikach, sprzedano ze specjalnych instalacji dla tego działu produkcji kilka sztuk maszyn do mielenia kości. Na ogólne ządanie licznie zwiędzającej publiczności masiano przedłożyć Targ do niedzieli.

Utrzymanie uprzęży.

Uprzęży, gdy zmoknie, powinna być do sucha wytarta i nasmarowana pastą, którą się tak przyrządza: pół z oleju rzepakowego lub lnianego przetopić z jedną czwartą kg. czystego loju i tem uprzęży smarować. Gdy skóra przestanie wolać tłuszcz, wtedy smarowania należy zaprzestąć. Uprzęży się nie myje wodą, gdyż sztywnieje i wywołuje oparzenia i rany na skórze zwierząt.

Czy zdrożeje polskie żyto po żydowskich świętach?

Po kilku dniach świąt żydowskich rynek zbożowy ożywił się nieco. Wobec zwiększonej podaży cena żyta została w nieznacznym stopniu obniżona. W ostatnich dniach sprzedawano żyto po 35 do 86 zł. za kwintal franco Warszawa.

Redaktor odpowiedzialny: Paweł Kaszubowski.

Drukarni i nakładem drukarni „Dziennika Pomorskiego” w Chojniecach.